

**Stanowisko Zarządu Związku Miast Polskich
w sprawie poselskiego projektu
ustawy o Funduszu Dróg Samorządowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw**

Sieć polskich autostrad, dróg ekspresowych i krajowych od kilkunastu lat intensywnie się rozwija. Dostępność tych nowych dróg dla lokalnych społeczności wymaga jednak również sporych inwestycji na drogach gminnych i powiatowych. Inwestycje te są kosztowne i często ich konieczny zakres przekracza finansowe możliwości gmin, powiatów i miast na prawach powiatu. Zarząd Związku wielokrotnie podnosił więc kwestię zwiększenia finansowania przekazywanego na remonty, modernizację i rozbudowę dróg lokalnych. Podczas posiedzenia Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego w dniu 28 czerwca br. przedstawiciel Związku apelował o zwiększenie środków przeznaczonych na Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej, sugerując jako źródło finansowania wskazywane przez Rząd zwiększone wpływy do Budżetu Państwa, pochodzące z uszczelnienia systemu podatkowego.

Podtrzymując postulat konieczności zwiększenia wsparcia przeznaczanego na drogi lokalne, Zarząd Związku negatywnie opiniuje poselski projekt ustawy o Funduszu Dróg Samorządowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw, wskazując jego następujące wady:

1. Projekt zakłada zwiększenie opłaty paliwowej, co spowoduje podwyższenie cen paliw, a przez to będzie miało negatywne konsekwencje gospodarcze, również dla samorządów. Mimo składanych przez projektodawców deklaracji, że środki uzyskane w ten sposób zostaną przeznaczone na drogi lokalne, faktycznie w projekcie zapisano, że jedynie 50% z nich trafi do nowo utworzonego Funduszu Dróg Samorządowych, a pozostałe 50% zasili Krajowy Fundusz Drogowy¹. Samorzady, wydając środki przekazane z Funduszu, zobligowane będą do opłacania podatku VAT. Faktycznie zatem większość pieniędzy pozyskanych z nowo wprowadzonej opłaty trafi do Budżetu Państwa, podczas gdy w debacie publicznej opłata przedstawiana jest jako nowe źródło wpływów dla samorządów.
2. W wyniku uchwalenia projektu zostanie zlikwidowany Program rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019.
3. W ostatecznym rachunku, opierając się na danych zawartych w uzasadnieniu do projektu (uwzględniając wkład własny samorządów do projektów realizowanych z Funduszu, opłacany podatek VAT oraz wygaszenie Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej), dodatkowa korzyść finansowa dla JST wyniesie nie więcej niż kilkaset milionów złotych rocznie. To o wiele za mało, aby skutecznie zmodernizować sieć dróg lokalnych.
4. Projekt zakłada, że za rozdział środków odpowiedzialny będzie wojewoda, który samodzielnie powoła w tym celu stosowną komisję. W funkcjonującym do tej pory Programie wybór wniosków opiniuje komisja, w skład której wchodzi: dwóch przedstawicieli wojewody, jedna osoba wyznaczona przez zarząd województwa, jeden przedstawiciel oddziału GDDKiA, jeden reprezentant komendanta wojewódzkiego Policji. Taki dobór składu komisji zapewnia większą transparentność procesu rozdziału środków.
5. Zawarte w art. 39 projektu ustawy, zmiany dotyczące art. 42 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach JST uniemożliwią udzielanie samorządom dotacji na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych wynikające np. z sytuacji kryzysowych (np. klęsk żywiołowych).

Dodatkowo Zarząd Związku zwraca uwagę, że istotny dla środowiska samorządowego oraz budzący zrozumiałe emocje społeczeństwa projekt kierowany jest do Sejmu jako inicjatywa poselska. Taki tryb uniemożliwia przeprowadzenie konsultacji społecznych oraz zaopiniowanie aktu przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, mimo że dotyczy sprawy bardzo istotnej dla samorządu. Debata nad projektem z udziałem różnych środowisk mogłaby przyczynić się do wypracowania rozwiązania akceptowalnego społecznie oraz zapewniającego realne wsparcie dla koniecznych inwestycji w drogi lokalne.

(-) Zygmunt Frankiewicz
Prezes Związku Miast Polskich

¹ przy tej okazji należałoby znieść wyłączenie z korzystania ze środków KFD dróg krajowych w miastach na prawach powiatu